

ת"פ 59438/12/13 - מדינת ישראל נגד י.נ.א.מ

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 59438-12-13 מדינת ישראל נ' נ ואח'
בפני כבוד השופט ארז נוריאלי

המאשימה: מדינת ישראל

נגד
הנאשמים: 1. י.נ.
2. א.מ

הכרעת דין

רקע

- נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק).
- על פי האמור בכתב האישום הנאשמים הינם הורים לילדה קטינה (להלן: "הקטינה" או "הילדה"). ביום 24.12.13 פגשה הגברת תמרה חגי, עובדת סוציאלית במקצועה (להלן: "המתלוננת"), בנאשמים לפגישה בשירות הרווחה בעניין הקטינה.
- במהלך הפגישה השמיעה הנאשמת 2 באוזני המתלוננת בין היתר את הדברים הבאים: "בת זונה חטפת ילדים.. אני יכולה להגיע אליך ואמצא אותך בכל מקום".
- עוד עולה מכתב האישום, כי הנאשם 1 קרב לעברה של המתלוננת, דפק עם ידו בחוזקה על דלת הכניסה לחדר, ואמר לה: "את תראי אני עוד אהפוך הכל, אני מסוגל לעלות הכל בלהבות, אם צריך אני אגיע לבית משפט העליון".

5. בעניינו של הנאשם 1 הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית ולגביו נקבע כי סובל ממחלת נפש, התנהגותו בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו נבעה ממצבו הפסיכוטי, הוא לא הבין את טיב מעשיו ותוצאותיו והוא אינו מסוגל לעמוד לדין.

6. הנאשמים הכחישו את המיוחס להם בכתב האישום.

אשר לנאשם 1:

7. לאור כפירת שני הנאשמים, נוהלו הוכחות בתיק, ונשמעו כל העדים.

8. בפתח ההליך, עמד הנאשם 1 על דעתו שאינו מעוניין בייצוג משפטי. במהלך שמיעת דיון ההוכחות הראשון הוריתי לסניגוריה הציבורית למנות לנאשם 1 עו"ד מטעמה, וזאת לאחר שהתרשמתי כי הנאשם 1 אינו מסוגל לנהל כהלכה הגנתו.

9. לאחר מינוי סניגור כאמור, ביום 10.2.15 פנה הסנגור בבקשה להורות על שליחתו של הנאשם 1 לבדיקה פסיכיאטרית. התביעה הסכימה לבקשה ולפיכך הוריתי על בדיקתו של הנאשם 1 על ידי הפסיכיאטר המחוזי, תוך הנחה להתייחסות שאלת כשירותו לעמוד לדין ואחריותו למעשיו בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו.

10. ביום 24.2.15 התקבלה הודעה מלשכת הפסיכיאטר המחוזי ולפיה, מפאת העומס הכבד המוטל על הלשכה ועל בתי החולים במחוז, לא תתאפשר בדיקתו של הנאשם 1 עד למועד הדיון הקבוע ונדרשת דחיית מועד הגשת חוות הדעת ב-60 יום נוספים. אי לכך, הוריתי כי חוות הדעת תוגש עד לדיון שנקבע ליום 8.5.15. בין לבין, נוהלו הוכחות בתיק ונשמעו עדים.

11. ביום 30.4.15 התקבלה הודעה נוספת מטעם לשכת הפסיכיאטר המחוזי לפיה הנאשם 1 הוזמן לבדיקה פסיכיאטרית אך לא הופיע לבדיקה. ביום 4.5.15 פנה הסניגור בבקשה להורות לפסיכיאטר המחוזי לזמן את הנאשם 1 בשנית, וזאת לאור העובדה שהנאשם 1 התייצב לבדיקה באיחור. מהנימוקים שנרשמו בהחלטתי נעתרתי לבקשת הסניגור והוריתי כי חוות הדעת תוגש עד ליום 10.7.15. בין לבין, נשמעו סיכומי הצדדים.

12. ביום 25.6.15 נתקבלה חוות דעת, ממנה עולה כי הנאשם 1 סובל ממחלת נפש, התנהגותו בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו נבעה ממצבו הפסיכוי, הוא לא הבין את טיב מעשיו ותוצאותיו והוא אינו מסוגל לעמוד לדין. בשל מצבו, הומלץ על ידי הפסיכיאטר המחוזי על מתן צו טיפול מרפאתי כפוי.

13. ב"כ הצדדים הודיעו כי הם מאמצים את האמור בחוות הדעת, היינו כי הנאשם אינו כשיר דיונית ומהותית לעמוד לדין. המחלוקת שנותרה בין הצדדים נוגעת לנפקות המשפטית האופרטיבית של מסקנות הפסיכיאטר המחוזי.

טיעוני הצדדים

14. ב"כ המאשימה הפנתה לסעיף 170 לחסד"פ הדן באי כשירות דיונית, לע"פ 9078/09 פלוני נ' מדינת ישראל ולע"פ 460/89 ועקנין נ' מדינת ישראל הדנים במקרה של אי כשירות דיונית ומהותית ולהלכת וחנון החלה לשיטתה במקרה של אי כשירות מהותית בלבד. לטענתה, על מנת להורות על זיכוי הנאשם 1 מחמת אי כשירות מהותית, יש לקבוע תחילה כי העבירה בוצעה, אולם לא ניתן לעשות כן מאחר והנאשם 1 אינו כשיר לעמוד לדין.

כמו כן הפנתה לסעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש ולת"פ 38943-06-15 מדינת ישראל נ' שטבון וטענה כי החוק מחייב את בית המשפט לקבוע כי תקופת הטיפול המרבית תהא זהה לתקופת המאסר המרבית, הקבועה לצד העבירה, וזאת למשך 3 שנים.

לנוכח דברים אלו, עתרה ב"כ המאשימה להורות על הפסקת ההליכים וליתן צו טיפול מרפאתי כפוי בעניינו של הנאשם לתקופה של 3 שנים.

15. הסניגור הפנה לסעיף 34 לחוק העונשין הדן באי כשירות מהותית ולהלכת וחנון החלה לשיטתו במקרה של אי כשירות דיונית ומהותית, ועתר להורות על זיכוי הנאשם 1.

הסניגור הפנה לחוות הדעת וטען כי הנאשם 1 אינו מסוכן ולפיכך, אין להורות בעניינו על טיפול מרפאתי כפוי. יצוין כי בהקשר זה טענה ב"כ המאשימה כי לא ניתן לאמץ חלקית את חוות הדעת ומשכך יש לדחות טענה

12.

לחילופין טען הסניגור כי על פי לשון החוק, התקופה המרבית לצו טיפול מרפאתי כפוי נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט. משכך, ביקש להורות על מתן צו טיפול מרפאתי כפוי בהתאם לסעיף 15(ב) לחוק ולקצוב את הצו לתקופה שלא תעלה על חודשיים.

הסניגור הוסיף כי על פי סעיף 170 לחסד"פ, לנאשם, באמצעות סנגורו, זכות לדרוש את בירור אשמתו גם אם נמצא שאינו כשיר לעמוד לדין וביקש כי בית המשפט ייתן הכרעת דין בעניינו של הנאשם 1.

זיכוי או הפסקת הליכים

16. סעיף 34 ח לחוק העונשין מורה:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה

שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש -

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה."

אי הכשירות המהותית, נוגעת לשאלה האם הנאשם היה בעל יכולת הבנה או שליטה בעת ביצוע המעשה, עקב מצבו הנפשי או השכלי, ואם עומד לו הסייג לאחריות פלילית הקבוע בסעיף 34 ח לחוק העונשין, שעניינו אי שפיות הדעת.

סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי מורה:

(א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש,

תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19 ב (1) לחוק הסעד (טיפול במפגרים),

תשכ"ט-1969, שנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, יפסיק את ההליכים נגדו;

אולם אם ביקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את

האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את

**העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחמת היותו חולה נפש לאו-בר-
עונשין - יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את
ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיק גם לפני תום בירור האשמה.**

אי הכשירות הדיונית, נוגעת לשאלה האם עתה במסגרת ההליך המתברר נגדו יכול הנאשם לעמוד לדין. סעיף 170 לחסד"פ דן באי הכשירות הדיונית ולפיו, במידה ונקבע כי הנאשם נעדר כשירות דיונית, קרי, אינו מסוגל לעמוד לדין- יפסיק בית המשפט את ההליכים נגדו.

על פי לשון סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי, לנאשם אשר נמצא שאינו כשיר לעמוד לדין עומדת הזכות לברר את אשמתו לגופה. התוצאה יכולה להיות זיכוי או הפסקת ההליכים. בכל מקרה, אין אפשרות להרשיע את הנאשם.

17. המחלוקת נוגעת לשאלה מהו הדין, מקום בו עסקין בנאשם אשר אין מחלוקת כי אינו כשיר לעמוד לדין, וגם לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה בה הואשם?

18. בע"פ 9078/09 בעניין פלוני, נקבע כי ככלל, במצב דברים זה, יש מקום להורות על הפסקת ההליכים:

"במצב הדברים הרגיל, כאשר הליך פלילי מופסק בשל חוסר מסוגלות של הנאשם לעמוד לדין, הפסקת ההליך מביאה מיניה וביה להפסקת בירור השאלה אם הנאשם היה חסר יכולת הבנה או יכולת בחירה על פי סעיף 34 לחוק העונשין".

עוד נקבע, כי ייתכנו מקרים נדירים, בהם יורה ביהמ"ש על הפסקת ההליך, אך גם יהא רשאי לקבוע כי הנאשם לא היה אחראי למעשיו. זאת, כאשר הדיון המשפטי הגיע לקיצו וכל חומר הראיות כבר הונח בפני ביהמ"ש, אך עובר למתן הכרעת הדין, נמצא כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין (ראה פסקה 15 לפסק הדין). ברי, כי לצורך תחולת סעיף 34 לחוק העונשין נדרשת, מעבר לקביעה כאמור על פי חוות דעת פסיכיאטרית, גם קביעה כי הנאשם ביצע את העבירה.

19. ברע"פ 2675/13 בעניין וחנן, נמנע בית המשפט העליון מלדון בסוגיה האם הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין

וקבע מפורשות שאינו אחראי למעשיו. רע"פ וחנן שינה את ההלכה הקיימת וקבע כי נאשם אשר נקבע לגביו שהוא חוסה תחת הסייג הקבוע בסעיף 34ח לחוק העונשין, קרי, לא כשיר מהותית, דינו זיכוי מלא.

20. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט נ' הנדל לעניין סייג אי שפיות הדעת:

"כידוע, חוק העונשין תוקן לפני עשרים שנה, על ידי הוספת חלק מקדמי. פרק ה'1 לחלק זה כותרתו "סייגים לאחריות פלילית". סימן ב' לפרק זה כולל סייגים שונים - קטינות, העדר שליטה, אי שפיות הדעת, שכרות, הגנה עצמית, הגנת בית מגורים, צורך, כורח, צידוק וזוטי דברים. סייגים אלה פותחים באותה לשון: "לא יישא אדם באחריות פלילית". יושם אל לב, כי התוצאה של אי נשיאה באחריות פלילית היא זיכוי".

21. במקרה שלפנינו נוהלו הוכחות בתיק, נשמעו כל העדים ועובר למתן הכרעת הדין נתקבלה חוות דעת, על פיה הנאשם 1 סבל מליקוי נפשי בעת ביצוע העבירה, אשר שלל ממנו את היכולת להבין את הפסול במעשהו וכיום אף אינו כשיר לעמוד לדין.

22. הנה כי כן, דומה מקרה וחנן לעניין שלפנינו (בשני המקרים התבררה אשמתו של הנאשם), ושם הוכרע כי משקיים בחוות הדעת הפסיכיאטרית ממצא שאינו שנוי במחלוקת בדבר העדר אחריות פלילית מחמת אי שפיות, יש לזכות הנאשם זיכוי מלא.

23. המאשימה סבורה כי לא ניתן לקבוע האם ביצע הנאשם 1 את המעשה המיוחס לו, מאחר והוא אינו כשיר לעמוד לדין, ומשכך לא ניתן להחיל את סעיף 34ח לחוק העונשין. כפי שיפורט מיד, הובאו לפני ראיות, המוכיחות מעבר לכל ספק סביר, את ביצוע היסוד העובדתי של המעשים המיוחסים לנאשם 1.

טיפול מרפאתי על פי צו בית משפט

24. נושא המישור הטיפולי מוסדר בחוק טיפול בחולי נפש.

25. הוראת סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש מתייחסת למצב הדברים עליו חלה הוראת סעיף 34ח לחוק העונשין, קרי - למצב בו הנאשם לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה בה הוא מואשם, ובה נקבע:

"(ב) הועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט מצא כי הוא עשה את מעשה העבירה שבו הואשם, אולם החליט, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, שהנאשם היה חולה בשעת מעשה ולפיכך אין הוא בר-עונשין, ושהוא עדיין חולה, יצווה בית המשפט שהנאשם יאושפז או יקבל טיפול מרפאתי".

מכאן אנו למדים קיומה של החובה על פי דין לקבוע כי הנאשם 1 ביצע את העבירה, עובר למתן הצו לפי סעיף 15(ב) לחוק:

26. על נסיבות המקרה העידו בפרשת התביעה, בין השאר, מר יאיר סעדי, מאבטח בלשכת הרווחה והמתלוננת.

27. את אשר אירע ביום האירוע תיאר מר יאיר סעדי באלו המילים:

".. שמענו צעקות.. גב' א קמה.. ועברה לחדר אחר בסערת רגשות.. היא דיברה עם העובדות הסוציאליות שעובדות בלשכה שלנו.. מתוך סערת רגשות וקול קצת גבוה.. הלכתי לכיוון החדר איפה שא הייתה.. אני הייתי עם הגב לחדר השני, זה דלת מול דלת, דיברתי עם א, ואז שמענו דפיקה חזקה על הדלת.. פניתי לחדר השני לראות מה קרה, ואז ראיתי את הנאשם עומד ליד הדלת, ופניתי אליו וביקשתי ממנו בצורה יפה שיעזוב את המקום והם באמת נענו לבקשתי" (עמ' 16 ש' 29 ואילך).

28. העד תיאר בחקירתו הנגדית כיצד נראתה המתלוננת סמוך לאחר שהנאשם דפק בחוזקה על דלת הכניסה לחדר: **"היא ישבה והייתה צמודה לפינה. יש שם ארונית קטנה והיא הייתה צמודה לפינה, לחוצה כזו (מדגים שהיא הייתה לחוצה עם ידיים קפוצות)" (עמ' 25 ש' 5).** תמונה של החדר הוגשה וסומנה 2/נ, על גביה סימן העד היכן ישבה המתלוננת כשנכנס לחדר.

29. על שהתרחש ביום האירוע מסרה המתלוננת את הדברים הבאים:

".. איך שנכנסנו לפגישה א מיד החלה לקלל ולצעוק.. כשהבנתי שהרוחות סוערות והרגשתי מאוד

מאוימת החלטתי שאני צריכה לסיים את השיחה.. י מ קם, התקרב אליי דפק על הדלת בשתי הידיים שלו, הדלת היא סמוכה למקום הישיבה שלי, שנפתחת לכיוון שלי, וצעק אני אהפוך הכל, אני אשרוף הכל, אני אניע לעליון, בשלב הזה נכנס המאבטח שהצליח להוציא אותו.. (עמ' 28 ש' 11-24).

30. באשר למכה בדלת מסרה המתלוננת את הדברים הבאים:

"... איפה את היית ואיפה הדלת?"

הדלת נפתחת לקיר שלי, הוא דפק בדלת בצורה כזו בחוזקה, לא משהו חלש אלא משהו מאיים, אני לא נמצאת במצב כזה, כי זה היה לייט, זו הייתה חוויה קשה, במיוחד שהייתה כוננית בצד הזה, המרחק היה צר בנינו, ואני נדחקתי באקט כזה לפינה, לא הייתה לי דרך להימלט חוץ מלקוות שהכל יעבור בשלום.

... את אמרת שהרמת את התיק להגן על הפנים שלך, למה הרמת את התיק?

כי שום דבר לא חצץ בנינו והיה מרחק נגיעה, וזה היה כדי לשים משהו בנינו לחצוץ בנינו, הרגשתי מאוד מבוהלת ומאוימת (עמ' 28 ש' 28 עד עמ' 29 ש' 5).

31. סעיף 192 לחוק דן בעבירת האיומים וקובע:

"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים".

32. הלכה מושרשת היא כי האיום נבחן אובייקטיבית ולא סובייקטיבית. אין לבחון האם דברי האיום פעלו להפחיד או להקניט את אותו אדם כלפיו נאמרו דברי האיום, אלא האם בנסיבות בהן נאמרו עלולים היו להפחיד או להקניט אדם רגיל (ר' ע"פ 237/53 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ח 295,299 (1954), ע"פ 3779/99 חמדני נ' מדינת ישראל פ"ד נב(1) 415, 408 (1998), ע"פ 103/88 ליכטמן נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(3) 379, 373 (1989)).

33. לאחר ששמעתי את העדים והתרשמתי מהם, קראתי את פרוטוקול הדיון ועיינתי במוצגים, אני קובע שהוכח בפני מעל לכל ספק סביר וכנדרש במשפט פלילי כי הנאשם 1 ביצע את היסוד העובדתי של העבירות המיוחסות לו.

34. הכרעתי מתבססת, בין השאר ובעיקר, על עדות המתלוננת אשר נמצאה עליי אמינה ומהימנה. היא העידה מכלי ראשון על האירוע בו נכחה. עדותה הייתה מדויקת, במגבלות הזיכרון, היא לא ניסתה להכפיש את הנאשמים בדבריה בדרך של אי אמירת אמת או הוספת פרטים שקריים ולא העצימה את האירוע.

35. עיון בתמונה המתעדת את החדר (נ/2) ועדות המתלוננת, מלמדים כי מדובר בחדר קטן וצר, עובדה שיש בה, בהתחשב בנסיבות, כדי להסביר את סערת הרגשות ועוצמת האיום שחשה המתלוננת.

36. לא זו אף זו, עדותו של מר יאיר סעדי, לפיה המתלוננת נמצאה לחוצה וצמודה לפינת החדר, כמו גם עדותה של המתלוננת שלא נסתרה, לפיה הגנה על עצמה באמצעות התיק, מלמדים על תחושות האימה שחשה.

37. הסניגור בסיכומיו טען לסתירות או תמיהות שקיימות, לטעמו, בנקודות הבאות:

· לטענת הסניגור, המאבטח העיד כי לאחר ששמע דפיקה בדלת, ראה את הנאשם 1 בדרכו לצאת מהחדר. מנגד העידה המתלוננת כי הנאשם 1 דפק על הדלת ולאחר מכן התקרב אליה והשמיע לעברה את האיומים.

לא מצאתי תימוכין לטענה זו, נהפוך הוא, המאבטח העיד כי הבחין בנאשם 1 עומד ליד הדלת (עמ' 17 ש' 11-10) ובהמשך מסר כי עמד מתחת למשקוף (עמ' 24 ש' 28). כך או כך, הנאשם 1 לא עזב את המקום, אלא לאחר שהתבקש לעשות כן.

אשר למתלוננת, מעדותה עולה כי במקביל לדפיקה על הדלת, השמיע באוזניה הנאשם 1 את דברי האיום ובשלב זה נכנס המאבטח והוציאו (עמ' 28 ש' 17-20). כמו כן מסרה כי בזמן שדפק על הדלת בחוזקה עמד "קרוב לדלת אבל בתוך החדר" (עמ' 34 ש' 23).

· לטענת ב"כ הנאשם 1, המאבטח העיד כי לא שמע איומים מצד הנאשם 1 (עמ' 24 ש' 29 ועמ' 25 ש' 1-3).

המאבטח אימת כי נשמעו צעקות במהלך הפגישה וכי נשמעה דפיקה חזקה על הדלת, בחקירתו הנגדית מסר את הדברים הבאים: **".. אני צריך לטפל בשני מוקדים כמאבטח במקביל, אני רואה בלאגן בחדר**

אחד וצעקות בחדר השני" (עמ' 26 ש' 21-22).

· לטענת ב"כ הנאשם 1, בחקירתה הראשית העידה המתלוננת כי הנאשם 1 אמר לה "אני אשורף הכל" ובהמשך מסרה כי אמר לה "אני אעלה בלהבות".

כשנשאלה המתלוננת על הסתירה לכאורה בדבריה, השיבה: "אני זוכרת שהוא אמר כשהוא דפק על הדלת אני אשורף הכל, אני אעלה בלהבות משהו כזה, זה או זה, זה אותו דבר..". (עמ' 33 ש' 17-3).

· לטענת ב"כ הנאשם 1, המתלוננת מסרה כי ביקשה מהמאבטח להוציא את הנאשם 1 מהחדר, והמאבטח מסר כי לא התבקש להוציאו (עמ' 17 ש' 10).

מעדותו של המאבטח עולה כי הגיע לחדר לאחר שנשמעה דפיקה חזקה על דלת הכניסה, פנה אל הנאשם 1 וביקש ממנו לעזוב את המקום (עמ' 17 ש' 8-11). מעדותה של המתלוננת עולה כי המאבטח הגיע לחדר בשל התלהטות הפגישה והוציא את הנאשם 1 מהחדר (עמ' 33).

38. לאחר שבחנתי דבריהם - לא מצאתי שמדובר בסתירות היורדות לשורש העניין. מדובר בהבדלים שעשויים לנבוע מהחוויה השונה של מי שצופה באירוע, לעומת מי שמהווה חלק ממנו. חלק נובעים מהתייחסות לנקודת זמן שונה. חלק מחלוק הזמן. חלק הם כה זניחים, שאין להם כל משמעות. מכל מקום, השדרה המרכזית של הסיפור זהה אצל שני העדים שנכחו באירוע.

39. סעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 קובע כי 'סתירות בעדותם של עדים אין בהן כשלעצמן, כדי למנוע את בית המשפט מקביעת עובדות שלגביהן חלו הסתירות'. הכלל בעניין זה הינו כי מהימנותו של עד תיפגע רק מקום בו נפלו בעדותו סתירות מהותיות היורדות לשורשו של עניין שלא ניתן להן הסבר מניח את הדעת [ראו למשל: ע"פ 8994/08, פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 15 (1.9.2009); ע"פ 102/09 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 13 (7.4.2011)].

בע"פ 100/55 מאיר נ' היועץ המשפטי לממשלה נקבע בין השאר כי:

"לא יפלא, איפוא, שסתירות ואי-דיוק-לשון שכיחים הם לא רק בדברי עדים שונים... כי אם גם בדבריו

של עד אחד גופו, בתשובותיו בחקירה הראשית ובחקירה הנגדית, ובהתחשב בדברים אשר בא כוח הצד האחד או הצד האחר משתדלים לשים בפיו".

40. לאור האמור לעיל, אני קובע כי הנאשם 1 ביצע את היסוד העובדתי המיוחס לו.

קביעת תקופת טיפול מרפאתי מרבית

41. כפי שנקבע בתיקון מספר 8 לחוק, סעיף 15(ד1) קובע כי תקופת הטיפול המרפאתי הכפוי המרבית שיכול לקבוע בית משפט, לגבי נאשם שלא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה, לא תעלה על תקופת המאסר הקבועה בחוק לעבירה שבוצעה.

42. שאלה שעלתה לדיון היא האם בכל מקום בו הוחלט להוציא צו אשפוז כפוי או צו טיפול מרפאתי כפוי, יש להורות על תקרת תקופת האשפוז המרבית או, כפי שטוען הסניגור, להורות כי הנאשם יהיה תחת צו תקופה זהה לתקופה אותה הוא יכול היה לרצות, אילו היה נגזר דינו.

43. בפסקי דין שניתנו לאחרונה, נקבע כי מהותית, מרוח הוראות החוק, מעיון בדברי ההסבר ומנוסחו של צו האשפוז, על בית המשפט לקבוע את תקופת האשפוז המרבית.

44. הנני מצטרף בעניין זה לקביעותיו של סגן הנשיאה כב' השופט טרסי והנמקותיו בת"פ 38943-06-15 **מדינת ישראל נ' שטבון**, שם נקבע בין השאר כי:

"אם אין די בכל אלה על מנת להבהיר כי אין מקום להפעלת שיקול דעת נרחב ולשקילת שיקולים בעלי אופי "עונשי", כפי שמבקשת ההגנה לעשות, הרי שראוי לעמוד בקצרה על ההבחנה העקרונית שבין ענישה לבין מתן צו לאשפוז או טיפול מרפאתי כפוי של חולי נפש. בעוד הענישה.. מטרתה להשיב לנאשם כגמולו על מעשיו הרעים, להגן על הציבור, להרתיע אותו ואת הרבים מפני ביצוע מעשים דומים ולעיתים אף לסייע בשיקומו, הרי שתכלית האשפוז.. מטרתו העיקרית הנה קבלת טיפול רפואי.. בהתאם לכך אף אין מקום ליישם את מבחני, מתחמי ושיקולי הענישה בקביעת התקופה המרבית".

סוף דבר

45. נוכח כל האמור ומכח הלכת וחנן, אני מורה על זיכוי של הנאשם 1 מחמת סייג אי השפיות.

46. מכח סמכותי בהתאם לסעיף 15ב, ולאחר שמצאתי כי הנאשם ביצע את המעשה המיוחס לו, מצאתי להורות על מתן צו טיפול מרפאתי כפוי. במקרה שלפניי, מייחס כתב האישום לנאשם 1 עבירת איומים שלצדה עונש של 3 שנות מאסר. לפיכך, אני מורה כי צו הטיפול המרפאתי יעמוד בתוקף לתקופה אשר לא תעלה על 3 שנים.

47. מובהר בזאת, בהתאם ללשון התיקון לחוק, כי קביעת התקופה המרבית אינה מעידה כלל ועיקר על התקופה בה ישהה הנאשם 1 בפועל תחת צו לטיפול מרפאתי כפוי, שכן בית המשפט אינו קובע את תקופת הטיפול בפועל וסמכות זו מוקנת לוועדה הפסיכיאטרית.

48. הפסיכיאטר המחוזי מתבקש לזמן את הנאשם 1 בפני ועדה פסיכיאטרית.

49. המזכירות תשלח העתק החלטה לפסיכיאטר המחוזי.

אשר לנאשמת 2:

עדויות התביעה

50. מטעם התביעה העידו מר אלכסנדר קובלנצ'יק, גובה הודעת הנאשם 1, מר סטניסלב מולדבנוב, גובה הודעת הנאשמת 2 ומר איתן צאירי, שוטר שהגיע למקום בעקבות דיווח על האירוע. מטעם התביעה הוגשו בהסכמה הודעות הנאשמים (ת/1 ו-ת/3) ודו"ח פעולה ממנו עולה כי הנאשמת 2 מאיימת לפגוע באנשים בלשכת הרווחה .

51. על נסיבות המקרה העידו בין השאר, מר יאיר סעדי, מאבטח בלשכת הרווחה והמתלוננת.

52. את אשר אירע ביום האירוע תיאר מר יאיר סעדי באלו המילים:

".. שמענו צעקות.. גב' א קמה.. ועברה לחדר אחר בסערת רגשות.. היא דיברה עם העובדות הסוציאליות שעובדות בלשכה שלנו.. מתוך סערת רגשות וקול קצת גבוה.. הלכתי לכיוון החדר איפה שא הייתה.. אני הייתי עם הגב לחדר השני, זה דלת מול דלת, דיברתי עם א, ואז שמענו דפיקה חזקה על הדלת.. פניתי לחדר השני לראות מה קרה, ואז ראיתי את הנאשם עומד ליד הדלת, ופניתי אליו וביקשתי ממנו בצורה יפה שיעזוב את המקום והם באמת נענו לבקשתי" (עמ' 16 ש' 29 ואילך).

53. העד תיאר בחקירתו הנגדית כיצד נראתה המתלוננת סמוך לאחר שהנאשם דפק בחוזקה על דלת הכניסה לחדר: "היא ישבה והייתה צמודה לפינה. יש שם ארונית קטנה והיא הייתה צמודה לפינה, לחוצה כזו (מדגים שהיא הייתה לחוצה עם ידיים קפוצות)" (עמ' 25 ש' 5). תמונה של החדר הוגשה וסומנה נ/2, על גביה סימן העד היכן ישבה המתלוננת כשנכנס לחדר.

54. המתלוננת סיפרה בחקירתה על מהות הפגישה בינה לבין הנאשמים:

".. המטרה של הפגישה הייתה להכיר אותם, מאחר ולא פגשתי אותם.. התמניתי ללוות את תיק האימוץ, לא אני פתחתי את תיק האימוץ, ולכן גם לא הכרתי את הזוג. ביקשתי במפגש הזה, להסביר להם את התהליך המשפטי בפניו הם עומדים והיה חשוב לי שהם ידעו על קיומו של הדיון הראשון ויווצנו על ידי עו"ד..". (עמ' 28 ש' 8-11).

55. על שהתרחש ביום האירוע מסרה המתלוננת את הדברים הבאים:

".. איך שנכנסנו לפגישה א מיד החלה לקלל ולצעוק.. כשהבנתי שהרוחות סוערות והרגשתי מאוד מאוימת החלטתי שאני צריכה לסיים את השיחה.. י מ קם, התקרב אליי דפק על הדלת בשתי הידיים שלו, הדלת היא סמוכה למקום הישיבה שלי, שנפתחת לכיוון שלי, וצעק אני אהפוך הכל, אני אשרוף הכל, אני אגיע לעליון, בשלב הזה נכנס המאבטח שהצליח להוציא אותו. א נכנסה לחדר, אני הייתי כולי מזועזעת צמודה לכוננית.. היא אמרה לי אני אראה לך מה זה לקחת ילדים, צעקתי אמאלה, הרמתי את התיק כדי להגן על הפנים שלי, וא עוד הוסיפה אני אעשה הכל כדי למצוא אותך, אני אמצא אותך בכל מקום.. אני לא זוכרת מי הוציא אותה, אולי המאבטח.. היא גם יצאה מהחדר תוך כדי צעקות". (עמ' 28 ש' 11-24) (ההדגשה אינה במקור - א.נ.).

56. באשר למכה בדלת מסרה המתלוננת את הדברים הבאים:

"... איפה את היית ואיפה הדלת?"

הדלת נפתחת לקיר שלי, הוא דפק בדלת בצורה כזו בחוזקה, לא משהו חלש אלא משהו מאיים, אני לא נמצאת במצב כזה, כי זה היה לייט, זו הייתה חוויה קשה, במיוחד שהייתה כוונת בצד הזה, המרחק היה צר בנינו, ואני נדחקתי באקט כזה לפינה, לא הייתה לי דרך להימלט חוץ מלקוות שהכל יעבור בשלום.

...את אמרת שהרמת את התיק להגן על הפנים שלך, למה הרמת את התיק?

כי שום דבר לא חצץ בנינו והיה מרחק נגיעה, וזה היה כדי לשים משהו בנינו לחצוץ בנינו, הרגשתי מאוד מבוהלת ומאוימת (עמ' 28 ש' 28 עד עמ' 29 ש' 5).

גרסת הנאשמת 2

57. בהודעתה, ת/3 מסרה הנאשמת 2 את הדברים הבאים:

".... אני איימתי ואני ארצח אותה אם יהיה צורך. אני לא איימתי, אני אמרתי לה שאלוהים שישלם לה בשמיים, זה שהיא פחדנית וסוג של הומו סוג של לסבית, עובדת זונה.. אבא של הבת שלי י נ. הוא גם לא איים עליה, אם כבר מדברים אני זו שאיימתי עליה.. לא אני ולא אבא של הילדה לא איימנו, היא נלחצה מעצמה.. היא חטפה לי את הילדה בסוף אוגוסט של שנה שעברה מיד אחרי שילדתי אותה.. היא רוצה להכניס אותי לבית הסוהר, שיהיה לה יותר קל לקחת את הילדה..".

58. בחקירתה הראשית מסרה את הדברים הבאים: **".... הייתי מאוד עצבנית ומדוכאת.."** (עמ' 52 ש' 12-13) **"..כן קיללתי קצת.."** (עמ' 52 ש' 15) **"..צעקתי.."** (עמ' 52 ש' 17).

59. משנשאלה בחקירתה הנגדית האם קיללה את המתלוננת, השיבה: **"..קיללתי, אבל לא את גב' חגי לולו, אלא את גב' שמר"** (עמ' 54 ש' 13-14). בהמשך הוסיפה לעמוד על כך שלא קיללה (עמ' 56 ש' 1-3).

60. בחקירתה הנגדית, הכחישה הנאשמת 2 את האמור בהודעתה במשטרה, לרבות אמרתה **".... אני איימתי ואני ארצח אותה אם יהיה צורך"** (ר' ת/3 ש' 2 ועמ' 54 ש' 10) ומסרה: **"אני לא זוכרת שום דבר**

ממה שכתוב שם, אני לא יודעת אם מה שכתוב שם זה אני אמרתי.. הכל שקר וכזב" (עמ' 54 ש'
20-15).

61. משנשאלה בחקירתה למה התכוונה כשאמרה למתלוננת **"..אמצא אותך בכל מקום"**, השיבה: **".. התכוונתי שאם אלוהים ירצה למצוא אותה הוא ימצא אותה. שידו של אלוהים ימצא אותה"** (עמ' 55 ש' 17-16). בהמשך מסרה: **"..לא אמרתי ולא קיים דבר כזה"** (עמ' 55 ש' 19-18).

62. משנשאלה האם הטיחה במתלוננת שהיא חוטפת ילדים, השיבה בשלילה, ואמנם כשנשאלה האם היא חושבת שהמתלוננת חוטפת ילדים השיבה: **"אני לא חושבת, אני בטוחה שהיא חוטפת ילדים"** (עמ' 56 ש' 16-13).

63. הנאשמת 2 השיבה בשלילה כשנשאלה האם ייתכן שאמרה באירוע דברים שכיום אינם זכורים לה, וזאת בניגוד לעדותה בחקירה הראשית, שם מסרה שאינה זוכרת את האירוע במלואו, עקב מספר אירועים מוחיים (עמ' 51 ש' 23 ועמ' 56 ש' 6-4).

דין

64. סעיף 192 לחוק דן בעבירת האיומים וקובע:

"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים".

הפסיקה לגבי עבירת האיומים שבה וקובעת:

"עבירת האיומים (סעיף 192 לחוק העונשין) קשה היא. תחומי התפרסותה אינם ברורים. המקרים הקיצוניים אינם מעוררים קושי. מקרי הביניים מעוררים לעתים קרובות בעיות קשות של תיחום הגבול בין אמירה מותרת לבין איום אסור. דומה כי הטעם לכך נעוץ בערכים אשר עליהם באה העבירה להגן ערכים אלה הם בעיקר השלווה הנפשית, הביטחון וחירות הפעולה של הפרט..." (ע"פ 103/88, ליכטמן נ' מדינת ישראל, עמוד 384).

ובמקום אחר:

"לא כל התייחסות שלילית לאחד או יותר מהתחומים המוזכרים בסעיף 192 עולה כדי איום. יש והאיום הוא ברור וחד-משמעי, כאשר הוא מפורש ובוטה. יש ומתעורר קושי בהכרעה אם אכן מדובר בביטוי מאיים. כך, באשר לביטויים גבוליים שיש בהם איום נרמז או איום מוסווה וכך, לעתים, בביטויים בעלי משמעות מאיימת בנסיבותיו המיוחדות של המאויים" (ר' רע"פ 2038/04, לם נ' מדינת ישראל).

וכן:

"הקביעה אם תוכן הביטוי הוא מאיים נעשית על פי אמת מידה אובייקטיבית. הבחינה נעשית מנקודת מבטו של האדם מן הישוב, המצוי בנסיבותיו של המאויים, ולא על פי אמת מידה סובייקטיבית ומנקודת מבטו של המאויים בלבד...לפיכך, על מנת לקבוע אם תוכן הביטוי עולה כדי איום, על בית במשפט לבחון 'אם יש בדברים כדי להטיל אימה בלבו של אדם רגיל מן היישוב בנסיבותיו של האדם שנגדו הופנה האיום' (פסק דין חמדני, בעמוד 415). יודגש, כי בחינת תוכנו של הביטוי אינה מתבצעת באופן המנותק מן הנסיבות אלא בתוך ההקשר בו ניתן הביטוי. בית המשפט יבחן את הנסיבות שאפפו את מסירת הביטוי ואת הנסיבות בהן הוא נקלט..." (ר' רע"פ 2038/04, לם נ' מדינת ישראל, סעיף 12).

65.הלכה מושרשת היא כי האיום נבחן אובייקטיבית ולא סובייקטיבית. אין לבחון האם דברי האיום פעלו להפחיד או להקניט את אותו אדם כלפיו נאמרו דברי האיום, אלא האם בנסיבות בהן נאמרו עלולים היו להפחיד או להקניט אדם רגיל (ר' ע"פ 237/53 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ח 295,299 (1954), ע"פ 3779/99 חמדני נ' מדינת ישראל פ"ד נב(1) 415, 408 (1998), ע"פ 103/88 ליכטמן נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(3) 379, 373 (1989)).

66.לאחר ששמעתי את העדים והתרשמתי מהם, קראתי את פרוטוקול הדיון ועיינתי במוצגים, אני קובע שהוכח בפני, מעבר לספק סביר, כי הנאשמת 2 ביצעה את העבירה המיוחסת לה.

67.אני קובע כי הוכח שהדברים שהשמיעה הנאשמת 2 כלפי המתלוננת, כמו גם אמרות נוספות שעלו מעדותה, על רקע הנסיבות הכוללות שאפפו את האירוע, מהווים איומים כמשמעותם בסעיף 192 לחוק.

68.הכרעתי מתבססת, בין השאר ובעיקר, על עדות המתלוננת אשר נמצאה על"י אמינה ומהימנה. היא העידה מכלי ראשון על האירוע בו נכחה. עדותה הייתה מדויקת, במגבלות הזיכרון, היא לא ניסתה להכפיש את

הנאשמים בדבריה בדרך של אי אמירת אמת או הוספת פרטים שקריים ולא העצימה את האירוע.

69. גרסת המתלוננת נתמכת אף בדיווח שהתקבל במשטרה על ידי המדווחת, הגב' אורלי שלום, מיד עם קרות האירוע. הוגש דו"ח הפעולה של המשטרה, ת/2, המגלם את פרטי המקרה כפי שנמסרו על ידי המדווחת ואת פרטי הטיפול באירוע.

במהלך ניהול ההוכחות הסניגורים לא הביעו התנגדותם להגשת דו"ח הפעולה (פרו' עמ' 24). בסיכומיה, טענה הסניגורית כי אין מדובר בראיה לאמיתות תוכנה, וכי הדברים המצוינים בדו"ח הם בגדר עדות שמועה.

התביעה לא הביאה כעדה את המדווחת, הגב' אורלי שלום. מטעם התביעה העיד מר איתן צאירי, שוטר שהגיע למקום בעקבות הדיווח וערך את הדו"ח. הסניגורית חקרה את העד.

סעיף 10ב לפקודת הראיות, מאפשר, להגיש לבית המשפט אמרה בכתב שניתנה מחוץ לבית המשפט, כראיה, אף אם נותנה אינו עד במשפט, אם שני הצדדים הסכימו לכך ותוכן האמרה לא היה שנוי במחלוקת, ובלבד שהנאשם היה מיוצג על ידי עורך דין.

לאור כל האמור, אני קובע כי דו"ח הפעולה מהווה ראיה קבילה ויש בו כדי לחזק ולסייע לפי העניין, את גרסת המתלוננת.

70. עוד הוסיפה הסניגורית וטענה למחדלי חקירה, בין השאר על ידי כך שלא נעשה ניסיון לחקור את המודיעה, הגב' אורלי שלום, שהתקשרה למוקד המשטרה ומסרה דיווח על האירוע (דו"ח הפעולה הוגש וסומן ת/2).

לאחר שעיינתי בהודעות הנאשמת 2, התרשמתי באופן שלילי מאופן עדותה, השתכנעתי שעדי התביעה דוברים אמת ונתתי בהם אמון מלא, אני קובע כי לא היה בביצוע המחדלים הנטענים כדי לשנות את התוצאה המרשיעה.

כידוע, שיטת המשפט הישראלית אינה דורשת הבאת "הראיה המקסימלית", אלא הרמת נטל השכנוע מעבר לספק סביר:

"השאלה עליה צריך בית משפט לענות, היא לעולם האם הראיות שהובאו בפניו די בהן לצורך

הוכחת אשמתו של נאשם מעבר לספק סביר, בהבדל מהשאלה האם היו ראיות אחרות, נוספות, טובות יותר שניתן היה להביאן. שיטת המשפט שלנו אינה דורשת את הראיה המכסימלית, אלא את הרמת נטל השכנוע" (ע"פ 4606/12 ולדימיר זכרוב נ' מדינת ישראל).

71. עיון בתמונה המתעדת את החדר (נ/2) ועדות המתלוננת, מלמדים כי מדובר בחדר קטן וצר, עובדה שיש בה, בהתחשב בנסיבות, כדי להסביר את סערת הרגשות ועוצמת האיום שחשה המתלוננת.

72. לא זו אף זו, עדותו של מר יאיר סעדי, לפיה המתלוננת נמצאה לחוצה וצמודה לפינת החדר, כמו גם עדותה של המתלוננת שלא נסתרה, לפיה הגנה על עצמה באמצעות התיק, מלמדים על תחושת האימה שחשה.

73. הסניגורית בסיכומיה טענה לסתירות או תמיהות שקיימות, לטעמה, בנקודות הבאות:

· לטענת הסניגורית, המתלוננת העידה כי הנאשמת 2 עזבה את החדר ובהמשך חזרה והשמיעה לעברה איומים. המאבטח העיד כי מרגע שהנאשמת 2 עזבה את החדר, היה לצידה לאורך כל האירוע (עמ' 17 ש' 21-18).

יוער כי על פי עדות המאבטח מרגע הישמע הדפיקה בדלת התמקד בנאשם 1 (עמ' 17 ש' 9). כמו כן, מעדות המתלוננת עולה כי בשלב בו נכנס המאבטח לחדר, נכנסה גם הנאשמת 2.

יוער אף כי בחקירתו הנגדית מסר המאבטח את הדברים הבאים: **".. אני צריך לטפל בשני מוקדים כמאבטח במקביל, אני רואה בלאגן בחדר אחד וצעקות בחדר השני"** (עמ' 26 ש' 21-22).

· לטענת הסניגורית, המתלוננת העידה כי ידעה שהמפגש עם הנאשמים יהיה טעון וכי המאבטח היה מודע לכך. המאבטח העיד כי לא ידע שהולכת להיות שיחה טעונה (עמ' 17 ש' 16-17).

כשנשאלה על כך המתלוננת, השיבה: **"אני את הפגישה לא תיאמתי איתו, אני מתאמת עם עו"ס שאמרה לי שצריך לדאוג שהדלת צריכה להיות פתוחה, עדכנו אותו בבוקר, לא שבוע לפני כן, הוא אמר אני בסביבה כאן, בחוץ, החדר היה קטן אפילו מלהכניס אותו פנימה"** (עמ' 34 ש' 26-31).

לאחר שבחנתי דבריה- לא מצאתי שמדובר בסתירות היורדות לשורש העניין. מדובר בהבדלים שעשויים לנבוע מהחוויה השונה של מי שצופה באירוע, לעומת מי שמהווה חלק ממנו. חלק נובעים מהתייחסות לנקודת זמן

שונה. חלף מחלוקת הזמן. חלק הם כה זניחים, שאין להם כל משמעות. מכל מקום, השדרה המרכזית של הסיפור זהה אצל שני העדים שנכחו בארוע.

סעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 קובע כי 'סתירות בעדותם של עדים אין בהן כשלעצמן, כדי למנוע את בית המשפט מקביעת עובדות שלגביהן חלו הסתירות'. הכלל בעניין זה הינו כי מהימנותו של עד תיפגע רק מקום בו נפלו בעדותו סתירות מהותיות היורדות לשורשו של עניין שלא ניתן להן הסבר מניח את הדעת [ראו למשל: ע"פ 8994/08, פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 15 (1.9.2009); ע"פ 102/09 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 13 (7.4.2011)].

בע"פ 100/55 מאיר נ' היועץ המשפטי לממשלה נקבע בין השאר כי:

"לא יפלא, איפוא, שסתירות ואי-דיוק-לשון שכיחים הם לא רק בדברי עדים שונים... כי אם גם בדבריו של עד אחד גופו, בתשובותיו בחקירה הראשית ובחקירה הנגדית, ובהתחשב בדברים אשר בא כוח הצד האחד או הצד האחר משתדלים לשים בפיו".

74.מנגד, בדבריי הנאשמת 2 התעוררו סתירות מהותיות וגרסאות לא עקביות, המשליכות על מהימנותה. כך למשל, בחקירתה הראשית מסרה כי קיללה את המתלוננת (עמ' 52 ש' 15), בהמשך הדגישה כי קיללה, אך לא את המתלוננת (עמ' 54 ש' 13-14) ולבסוף עמדה על כך שלא קיללה כלל (עמ' 56 ש' 1-3).

75.מהתרשמותי מהנאשמת 2 ואופן העדתה בפני, ברור כי בערה חמתה כלפי המתלוננת. מעדותה עולה כי לשיטתה, המתלוננת חטפה את בתה והוציאה מחזקתה. אשר למתלוננת, לא מצאתי כי יש לה דבר נגד הנאשמת 2 ולא התרשמתי כי קיים מניע להעליל עלילת שווא על הנאשמת 2.

76.לאור כל האמור לעיל אני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר וכנדרש במשפט פלילי כי הנאשמת 2 עברה את העבירה המיוחסת לה בכתב האישום.

סוף דבר

77.בסיכומו של דבר, אני מרשיע את הנאשמת 2 בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק.

ניתנה היום, ד' אב תשע"ה, 20 יולי 2015, במעמד הצדדים